

منبع شناسی قرآن و مستشرقان

گروه قرآن و مستشرقان مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی
تنظیم: حسن رضا رضایی*
کارشناسی ارشد تفسیر و علوم قرآن

چکیده

معرفی منابع لاتین، عربی و فارسی (کتاب، مقاله و سایت‌ها) برای مطالعه پیرامون مباحث مستشرقان در مورد قرآن هدف این مقاله است. این منابع ارزش و اعتبار یکسان ندارند، بلکه برخی سزاوار نقد هستند، با این حال می‌توانند زمینه مناسبی برای پژوهش در زمینه قرآن و مستشرقان فراهم آورند. منابع یاد شده را محققان گروه قرآن و مستشرقان مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی گرد آورده‌اند و امکان تکمیل آن در مقالات بعدی وجود دارد.

واژه‌های اصلی: قرآن، مستشرقان، منبع شناسی.

درآمد

قرآن پژوهی خاورشناسان عمری چند صد ساله دارد، و در این تاریخ، کتاب‌ها و مقالات زیادی به زبان‌های زنده دنیا و اکثراً به زبان‌های انگلیسی، فرانسه، آلمانی، ایتالیایی، عربی و فارسی نگارش یافته است. این کتاب‌ها، مقالات و پایگاه‌ها که در این راستا سامان یافته گاهی برای معرفی قرآن و تمجید از آن بوده و گاهی اهداف استعماری و برای ضربه زدن به قرآن و مسلمانان بوده است. همان طور که تعداد زیادی از آن‌ها در راستای دفاع از قرآن در برابر شبهات مستشرقان نگارش یافته است. این کتاب‌ها، مقالات و پایگاه‌های اینترنتی ارزش و اعتبار یکسان ندارند؛ و ذکر آنها به معنای تأیید محتوای آنها نیست. بلکه جمع‌آوری این منابع می‌تواند زمینه‌ساز تحقیقات بعدی قرآن‌پژوهان در این زمینه باشد.

گروه قرآن و مستشرقان مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی در گام
اول این منابع را گرد آورده است. مناسب است مخاطبان گرامی اطلاعات تکمیلی خود را به دفتر مجله بفرستند تا در شماره‌های بعدی به صورت فهرست تکمیلی ارائه شود.

اول: منابع فارسی (کتاب‌ها و مقالات)

۱. آراء مستشرقین پیرامون قرآن کریم، منیره خوشنودی
۲. آراء و افکار اسلام‌شناسان معاصر آلمانی، موسویان، حسین، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه، تهران ۱۳۷۵.
۳. آفاق تفکر معنوی در اسلامی ایرانی، شایگان، داریوش، هانری کربن، ترجمه: باقر پرهام، نشر فروزان، تهران [بی‌تا].
۴. آفرینش و رستاخیز، کینو، شیناما، ترجمه: جلیل دوستخواه، امیرکبیر، تهران، ۱۳۵۶ ش.
۵. آیات شیطانی، سید احمد رفعت، ترجمه: عباسعلی براتی.
۶. آیه‌های شیطانی، رشدی، سلمان، ترجمه: روشنگر ایرانی، نسخه موجود در کتابخانه سالن اهل قلم دفتر تبلیغات اسلامی، [بی‌تا، بی‌جا].
۷. ادعاهای مستشرقان در مورد تحریف قرآن، بررسی: دکتر عیسی متقی‌زاده، محمد خوران، مجله قرآن‌پژوهی خاورشناسان، ش پنجم.
۸. ارزیابی دیدگاه مستشرقین در مورد اهل بیت علیهم‌السلام، سید محمد سبطین، مدرسه عالی امام خمینی رحمته‌الله (پایان‌نامه ارشد)
۹. از ایران زرتشتی تا اسلام، شائول شاکدر، ترجمه: مرتضی ثاقب‌فر، انتشارات ققنوس، تهران، ۱۳۸۴ ش، چ دوم.
۱۰. اسلام در جهان امروز، اسمیت، ویلفرد کنت ول، ترجمه: حسینعلی هروی، دانشگاه تهران، ۲۵۳۶.
۱۱. اسلام و غرب، احمد، خورشید، ترجمه: سید غلامرضا سعیدی، انتشارات دار التبلیغ اسلامی، قم، ۱۳۴۷.
۱۲. اعترافات دانشمندان بزرگ جهان، مردانی، خیرالله، انتشارات آیین جعفری، تهران، ۱۴۰۲.

۱۳. اعجاز قرآن ریچارد سی در دایرةالمعارف لایدن، ترجمه: دکتر اسکندرلو، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه، ۱۳۸۶.
۱۴. اعجاز قرآن، پروفیسور ریچارد سی، مارتین، بررسی و نقد: دکتر سید رضا مودب، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش سوم.
۱۵. امام، امتیاز یوسف، بررسی و نقد: دکتر مهدی رستم‌نژاد، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش چهارم.
۱۶. اندیشه نوین اسلامی در رویارویی با استعمار غرب، بهی، محمد، ترجمه دکتر سید حسین سیری، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۷.
۱۷. انقلاب اسلامی ایران در دایرةالمعارف‌های جهان، شانه‌چی، محسن، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، تهران ۱۳۷۹.
۱۸. برخورد، آرای مسلمانان و مسیحیان، وات، مونتجمری (مونتگمری)، تفاهمات و سوء تفاهمات، ترجمه: محمد حسین آریا، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران ۱۳۷۳.
۱۹. بررسی آراء مستشرقین پیرامون گزارشات تاریخی قرآن، غلام حسین ناطقی، مدرسه عالی امام خمینی علیه السلام.
۲۰. بررسی دایرةالمعارف قرآن لیدن (۱)، دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش اول.
۲۱. بررسی دو مقاله «اقتصاد» و «علم اقتصاد» در دایرةالمعارف لیدن، عبدالله سعید ترجمه: سید محمد موسوی مقدم، بررسی و نقد: دکتر مهدی رستم‌نژاد، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش ششم.
۲۲. بررسی دیدگاه مستشرقان در مورد مصادر وحی قرآنی، مهدی سلطانی رنانی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش چهارم.
۲۳. بررسی دیدگاه‌های نولدکه در مورد رسم‌الخط و قرائت قرآن، دکتر محمد جواد اسکندرلو - سید حسن حسینی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش ششم.

۲۴. بررسی روایات جمع قرآن در زمان عثمان (ترجمه بخشی از کتاب تاریخ قرآن نلدکه)، بررسی: مرتضی کریمی نیا، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش اول.
۲۵. بررسی فرشته وحی از دیدگاه قرآن و مستشرقان، پایان نامه ارشد سید فیاض حسین بخارایی.
۲۶. بررسی مسئله تحریف قرآن در دائرة المعارف قرآن لیدن، بررسی و نقد: سکینه حقانی - دکتر محمد جواد اسکندرلو، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش پنجم.
۲۷. بررسی مقاله انبیاء و نبوت، یوری روبین، مترجم: حسن رضایی، بررسی و نقد: دکتر حسین علوی مهر، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش پنجم.
۲۸. بررسی مقاله حوا در دایره المعارف الاسلامیه، جلی - ایزنبرگ، مترجم به عربی: عبدالحمید یونس، بررسی و نقد: علیرضا نوبری - دکتر محمد حسن زمانی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش پنجم.
۲۹. بررسی مقاله زنان و قرآن، دکتر روت رادد، ترجمه، بررسی و نقد: مریم نوشین - دکتر محمد جواد اسکندرلو، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش پنجم.
۳۰. بررسی و نقد دیدگاه‌های مستشرقین درباره تفسیر با تاکید بر کتاب مذاهب التفسیر الاسلامی گلدزیهر، مدرسه عالی امام خمینی علیه السلام.
۳۱. بسط تجربه نبوی، سروش عبدالکریم، تهران، مؤسسه فرهنگی صراط، ۱۳۷۹ ش.
۳۲. پژوهشی در باب اسرائیلیات در تفاسیر قرآن، دیاری، محمد تقی، دفتر پژوهش و نشر سهروردی، تهران، ۱۳۷۹.
۳۳. پیشینه مطالعات جهان اسلام در غرب، سی مارتین، سید حسن اسلامی، آینه پژوهش، ۱۳۷۷ هـ ش، س نهم، ش ۶.
۳۴. تأثیر اسلام بر اروپای قرون وسطی، وات، مونتجمری (مونتگمری)، حسین عبدالحمیدی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام قم ۱۳۷۸.
۳۵. تأثیرپذیری دکتر نصر حامد ابوزید از مستشرقان، سید منصف حامدی (تونس)، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش دوم.

۳۶. تأثیرپذیری عبدالکریم سروش از مستشرقان، دکتر محمد جواد اسکندرلو، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش چهارم.
۳۷. تاریخ اسلام، بری آر، دانشگاه کمبریج، ترجمه: احمد آرام، امیرکبیر، تهران ۱۳۸۱.
۳۸. تاریخ تمدن اسلام، زیدان، جرجی، علی جواهر کلام، امیرکبیر، تهران ۱۳۵۲.
۳۹. تاریخ تمدن، دورانت، ویل، گروه مترجمان، نشر فرهنگ، ۱۳۷۵.
۴۰. تاریخ قرآن، نولدکه، انتشارات دار النشر جورج المزم، ۲۰۰۰ م.
۴۱. تاریخ گذاری قرآن از نگاه ریچارد بل و دانشمندان اسلامی، دکتر محمدجواد اسکندرلو، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ج اول.
۴۲. تجربه دینی، پراود فوت، وین، ترجمه و توضیح: عباس یزدانی، کتاب طه، قم، ۱۳۸۳ ش، چ دوم.
۴۳. تحلیل مبانی و شیوه های تفسیر شیعه، مایرم باراشر، بررسی و نقد: دکتر سید رضا مؤدب - سید محمد موسوی مقدم، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش پنجم.
۴۴. تحلیل و بررسی آرای نولدکه پیرامون جمع قرآن، محمدحسین محمدی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش اول.
۴۵. ترجمه و نقد کتاب «جمع قرآن» جان برتون، پایان نامه دکتری حسن رضایی.
۴۶. «ترجمه و نقد مدخل «قرآن و حدیث» از دایرة المعارف قرآن لایدن، پایان نامه ارشد سید حسین علوی.
۴۷. ترجمه و نقد مدخل قرآن از دایرة المعارف دین»، پایان نامه کارشناسی ارشد، اسکندرلو، محمد جواد، سال ۱۳۷۸.
۴۸. تفسیر قرآن در دوره جدید و معاصر، راترود ویلانت، بررسی و نقد: دکتر حسین علوی مهر، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش دوم.
۴۹. تفکر دینی در قرن بیستم، جان مک کواری، ترجمه: عباس شیخ علی - محمد محمد رضایی، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، قم، ۱۳۷۵، اول.

۵۱. تمدن اسلام و عرب، گوستاولوبون، ترجمه: فخر داعی گیلانی، علمی، تهران، ۱۳۳۴، چ چهارم.
۵۲. جمع قرآن، جان برتون، نقد و بررسی: محمد حسین محمدی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش چهارم.
۵۳. حدیث و قرآن، جوین بول، بررسی و نقد: دکتر علی نصیری، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش سوم.
۵۴. حقیقت دینی در عصر ما، موننگمری وات، ویلیام، ترجمه: ابوالفضل محمودی، دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۷۹ ش.
۵۵. حورالعین، ماهر جرار، ترجمه، بررسی و نقد: دکتر محمد حسن زمانی - سرور حسینی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش ششم.
۵۶. خانواده و اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله، علی عبدالله صالح آسانی و شارون، بررسی و نقد: سید محمد علی ایازی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش چهارم.
۵۷. خاورشناسی و دایرة المعارف قرآن لیدن، دکتر مظفر اقبال، رئیس مرکز اسلام و علم کانادا، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش پنجم.
۵۸. خدا و انسان در قرآن، ایزوتسو، توشی هیکو، ترجمه: احمد آرام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران ۱۳۶۸.
۵۹. خدا و انسان در قرآن، ایزوتسو، توشی هیکو، ترجمه: احمد آرام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، ۱۳۶۸ ش.
۶۰. داستان پیامبران در تورات، تلمود، انجیل و قرآن...، لاریجانی، محمد، انتشارات اطلاعات، تهران، ۱۳۸۰.
۶۱. دایرةالمعارف مستشرقان، بدوی، عبدالرحمن، ترجمه: صالح طباطبایی، انتشارات روزنه، تهران ۱۳۷۷.
۶۲. در آستانه قرآن بلاشر، رژی، ترجمه: محمود رامیار، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۳ هـ. ش.

۶۳. درآمدی بر دایرةالمعارف کتاب خانه‌های جهان، مرعشی نجفی، محمود، کتاب‌خانه آیه الله مرعشی، قم ۱۳۷۴.
۶۴. درآمدی بر قرآن‌پژوهی مستشرقان و آسیب شناسی آن، معارف، مجید، تهران، فصل نامه پژوهش دینی، ش ۹، ۱۳۸۴ هـ. ش.
۶۵. درآمدی بر قرآن، بلاشر، رزی، ترجمه: دکتر اسدالله مبشری، ارغنون، تهران ۱۳۷۲.
۶۶. درآمدی بر هرمنوتیک، واعظی، احمد، موسسه فرهنگی اندیشه معاصر، ۱۳۸۰ ش.
۶۷. درس‌هایی درباره اسلام (ترجمه العقیده و الشریعه فی الاسلام)، گلدزیهر، ایگناز (۱۳۵۷)، ترجمه: علینقی منزوی، تهران، انتشارات کمانگیر، چاپ دوم [چاپ اول: بیروت، به احتمال قوی نام ناشر و محل چاپ دوم واقعی نباشد].
۶۸. دفاع از قرآن، عبدالرحمان بدوی، ترجمه: سید حسین سیدی.
۶۹. دوره‌های استشرق، دکتر محمدحسن زمانی، مجله قرآن‌پژوهی خاورشناسان، ش دوم.
۷۰. دیدگاه‌های نولدکه در مورد رسم الخط و قرائت قرآن و نقد آن، پایان‌نامه ارشد سید حسن حسینی.
۷۱. دین و نگرش نوین، استیس، والترترنس، ترجمه: احمد رضا جلیلی، ویراسته: مصطفی ملکیان، حکمت، تهران، ۱۳۷۷، چ اول.
۷۲. راهنمای هیات پروتستان، هوردرن، ویلیام، ترجمه: طاطه وس میکایلیان، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۸ ش، چ اول.
۷۳. رویکرد خاورشناسان به قرآن، بررسی پیشینه و تحلیل: صادقی، تقی (۱۳۷۹)، ویراستاران: مهدی جابرمرادی، مریم‌قنبری و الهام آذر، تهران: فرهنگ گستر، چ اول.
۷۴. سرچشمه‌های نواندیشی دینی، صاحبی محمد جواد، احیاگران، قم، ۱۳۸۱.
۷۵. سیر تاریخی و ارزیابی اندیشه شرق‌شناسی، دسوقی، محمود، ترجمه: افتخارزاده، هزاران، تهران، ۱۳۷۶.

۷۶. شخصیت اخلاقی پیامبر ﷺ از دیدگاه قرآن و مستشرقان، محبوب ذنون خواجه یف، مدرسه عالی امام خمینی رحمته.
۷۷. شرق شناسی و اسلام شناسی غربیان، زمانی، محمد حسن، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۵.
۷۸. شرق شناسی، سعید، ادوارد، ترجمه: دکتر عبدالرحیم گواهی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۷.
۷۹. شکل و ساختار قرآن، آنجلی کا نیوورث، بررسی و نقد: دکتر محمد جواد اسکندرلو، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش سوم.
۸۰. شیعه، تشیع و قرآن، آرزینا لالانی و مریم باراشر، بررسی و نقد: دکتر سید رضا مؤدب و سید محمد موسوی مقدم، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش چهارم.
۸۱. طرح مستندسازی متن قرآن و چاپ انتقادی آن، میثائیل مارکس (آلمان)، بررسی و نقد: دکتر محمدعلی رضائی اصفهانی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش دوم.
۸۲. عذر تقصیر به پیشگاه محمد ﷺ و قرآن، دیون پورت، جان، ترجمه: غلامرضا سعیدی، دارالتبلیغ اسلامی، قم ۱۳۴۸.
۸۳. عقل و اعتقاد دینی، پترسون، مایکل و دیگران، ترجمه: احمد نراقی و ابراهیم سلطانی، طرح نو، تهران، ۱۳۷۹ ش، چ سوم.
۸۴. علم ودین، ایان باربور، ترجمه: بهاء الدین خرمشاهی، مرکز نشر دانشگاهی، تهران، ۱۳۸۵، چ پنجم.
۸۵. غرب در جغرافیای اندیشه، کاشانی، مجید، کانون اندیشه جوان، تهران ۱۳۸۱.
۸۶. فاطمه در قرآن، جین دمن مک اولیف، بررسی و نقد: دکتر محمد علی رضائی اصفهانی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش چهارم.
۸۷. فرهنگ اسلام شناسان خارجی در دو جلد، عبداللهی خوروش، حسین، مؤسسه مطبوعاتی مهر، تهران ۱۳۶۲.

۸۸. فرهنگ کامل خاورشناسان، بدوی، ترجمه: شکر الله خاگرد، مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی دفتر تبلیغات اسلامی، قم ۱۳۷۵.
۸۹. فقه و قرآن، پروفیسور وائل حلاق، بررسی و نقد: دکتر محمد فاکر مبدی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش سوم.
۹۰. فلسفه دین، جان هیک، ترجمه: بهرام راد، انتشارات بین المللی الهدی، تهران، ۱۳۸۱ ش، چ سوم.
۹۱. قرآن از دیدگاه ۱۱۴ دانشمند جهان، علیقلی، محمد مهدی، انتشارات سینا، تهران، ۱۳۷۵.
۹۲. قرآن از نگاه دانشمندان غربی، دکتر سید رضا مؤدب و مجید دانشگر، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش ششم.
۹۳. قرآن پژوهی آکادمیک در عصر پسا روشنفکری از دایره المعارف قرآن لایدن، پایان نامه ارشد کمال نوش آبادی.
۹۴. قرآن پژوهی گلدزیهر، سید مجید پورطباطبایی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش دوم.
۹۵. قرآن را چگونه شناختم، گریک، کینت، ترجمه: ذبیح الله منصوری، انتشارات مجید، تهران ۱۳۶۹، چ دوم.
۹۶. قرآن و مستشرقین، سید علی شرف الدین موسوی.
۹۷. کتابشناسی جهانی ترجمه‌ها و تفسیرهای چاپی قرآن مجید به ۶۵ زبان از ۱۵۱۵-۱۹۸۰، بینارق، عصمت، ترجمه محمد آصف فکرت، آستان قدس رضوی، مشهد، ۱۳۷۳.
۹۸. گرایش‌های تفسیری در میان مسلمانان (ترجمه مذاهب التفسیر الاسلامی)، گلدزیهر، ایگناز (۱۳۸۳)، ترجمه: سید ناصر طباطبایی، مقدمه و حواشی: سید محمدعلی ایازی، تهران، انتشارات ققنوس، چ اول.
۹۹. گرایش‌های تفسیری در میان مسلمانان (گلدزیهر)، پایان‌نامه ارشد مهناز آبولانی.

۱۰۰. گرایش‌های تفسیری در میان مسلمانان، گل‌دزیهر، ترجمه: سید ناصر طباطبایی.
۱۰۱. لوازم و پیامدهای نظریه‌ی تجربه‌دینی، عباسی ولی‌الله، قبسات، فصلنامه علمی، ترویجی در حوزه دین پژوهی، س هفتم، زمستان ۸۱، ش ۲۶.
۱۰۲. مبانی نظری مستشرقان در مورد تناقضات قرآن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی و محمد الله حلیم‌اف، مجله قرآن‌پژوهی خاورشناسان، ش ششم.
۱۰۳. محمد پیامبر و سیاستمدار، وات، مونتگمری، ترجمه: دارالترجمه ایران، کتابفروشی اسلامیة، ۱۳۴۴ ش.
۱۰۴. محمد پیامبری که از نو باید شناخت، کونستان ویرژیل، گیورگیو، ترجمه: ذبیح الله منصور، امیرکبیر، تهران ۱۳۴۲.
۱۰۵. محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ پیامبر و سیاستمدار، وات، مونتجمری (مونتگمری)، ترجمه: دارالترجمه ایران، کتابفروشی اسلامیة، تهران ۱۳۴۴.
۱۰۶. محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در اروپا، صمیمی، مینو، عباس مهرپویا، انتشارات اطلاعات، تهران ۱۳۸۲.
۱۰۷. مستشرقان و تأثیرپذیری قرآن از فرهنگ زمانه، حسن رضا رضایی، مجله قرآن‌پژوهی خاورشناسان، ش ششم.
۱۰۸. مستشرقان و تاریخ گذاری قرآن، اسکندرلو، محمد جواد، پژوهش‌های تفسیر و علوم قرآن، قم، ۱۳۸۵، چ اول.
۱۰۹. مستشرقان و حدیث، شینی میرزا، شهلا، نشر هستی نما، تهران، ۱۳۸۵.
۱۱۰. مستشرقان و قرآن، زمانی، محمدحسن، قم، مؤسسه بوستان کتاب، ۱۳۸۵، چ اول.
۱۱۱. مستغربات یک مستشرق، فصلنامه کتابهای اسلامی، رستگار، پرویز (بهار ۸۳)، سال پنجم، ش ۱۶.
۱۱۲. مطالعات اسلامی در غرب، الویری، محسن، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۱.
۱۱۳. مطالعات قرآنی در غرب، مرتضی کریمی‌نیا

۱۱۴. معرفت شناسی باور دینی از دیدگاه پلنتینگا، حسین عظیمی دخت شورکی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم، ۱۳۸۵، چ اول.
۱۱۵. معنای متن، حامد ابوزید، نصر، ترجمه: مرتضی کریمی نیا، طرح نو، تهران، ۱۳۸۱ ش، چ دوم.
۱۱۶. مفاهیم اخلاقی دینی در قرآن، ایزوتسو، توشی هیکو، نشر پژوهش فرزانه، تهران ۱۳۷۸.
۱۱۷. مفهوم‌شناسی، تاریخچه و دوره‌های استشراق (۱)، دکتر محمدحسن زمانی، مجله قرآن‌پژوهی خاورشناسان، ش اول.
۱۱۸. مقایسه‌ای میان تورات، انجیل، قرآن و علم، موریس بوکای، ترجمه: ذبیح الله دبیر، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۲ ش، چ نهم.
۱۱۹. مقدمه‌ای بر فهرست آثار ایگناس گلدزیهر، ماسینیون، لویی (بی‌تا)، ترجمه: حسن رضوی. مجله کاوه، ش ۶۹ [چاپ آلمان، اصل مقاله در سال ۱۹۲۷ در صص ۱ - ۱۶ فهرست آثار ایگناس گلدزیهر تألیف «برنارد هلر» در پاریس به چاپ رسیده است]
۱۲۰. موضوعات و بایسته‌های پژوهش در حوزه قرآن و مستشرقان، گروه قرآن و مستشرقان مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی، مجله قرآن‌پژوهی خاورشناسان، ش ششم.
۱۲۱. میثاق در قرآن، بی‌آزار شیرازی، عبدالکریم.
۱۲۲. نشست علمی قرآن و مستشرقان، جمعی از اساتید با حضور حضرت آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی (دامت برکاته)، مجله قرآن‌پژوهی خاورشناسان، ش دوم.
۱۲۳. نقاط قوت و ضعف مطالعات مستشرقان، اقتراح با حضور آیت‌الله معرفت، تنظیم: نصرالله سلیمانی، مجله قرآن‌پژوهی خاورشناسان، ش اول.
۱۲۴. نقد آثار خاورشناسان، زندگی‌نامه علمی و نقد آثار بیست تن از خاورشناسان نامدار، حسینی طباطبایی، مصطفی، تهران، انتشارات چاپخش، ۱۳۷۵، چ اول.

۱۲۵. نقد ادعای مستشرقان در مورد تناقضات در قرآن، محمد الله حلیم اف، مدرسه عالی امام خمینی علیه السلام.
۱۲۶. نقد شبهات پیرامون قرآن کریم، معرفت، محمد هادی، ترجمه: حسن حکیم باشی و دیگران، انتشارات التمهید، قم، ۱۳۸۵.
۱۲۷. نقد نظریه تجربه دینی با تأکید بر قرآن، محمد اشرف شجاع، مدرسه عالی امام خمینی علیه السلام.
۱۲۸. نقد و بررسی آراء بلاشر درباره جمع و تدوین قرآن، دکتر مجید معارف، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش اول.
۱۲۹. نقد و بررسی ادعای مستشرقان درباره تناقضات قرآنی، پایان نامه ارشد محمد حلیم اف.
۱۳۰. نقد و بررسی اهم شبهات مستشرقین در مورد وحی بر پیامبر صلی الله علیه و آله، پایان نامه ارشد سید فرمان حیدر تقوی.
۱۳۱. نقد و بررسی خاستگاهها و مبانی نظریه تأثیرپذیری قرآن از فرهنگ زمانه، مختار حسین، مدرسه عالی امام خمینی علیه السلام.
۱۳۲. نقد و بررسی کاربرد واژه «کتاب» در آیات قرآن از نگاه مستشرقان، محمدجواد اسکندرلو، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش دوم.
۱۳۳. نقد و بررسی مستشرقان در مورد وحی بر پیامبر صلی الله علیه و آله، فرمان حیدر، مدرسه عالی امام خمینی علیه السلام.
۱۳۴. نقد و ترجمه مدخل سیره نبوی، پایان نامه ارشد حیدر پاسنگ.
۱۳۵. نقد و ترجمه مقاله «حدیث و قرآن» از دایره المعارف قرآن (مقاله لایدن)، مدرسه عالی امام خمینی علیه السلام.
۱۳۶. نقد و نظر، (تجربه دینی)، فصلنامه فرهنگی، عقیدتی و اجتماعی، سال ششم، تابستان و پاییز ۱۳۷۹، ش ۲۳ - ۲۴.

۱۳۷. نقدی بر رهیافت «تجربه دینی» خاورشناسان بر وحی، محمد اشرف شجاع، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش پنجم.
۱۳۸. نگرش تاریخی بر رویارویی غرب با اسلام، ثواقب، جهانبخش، دفتر تبلیغات اسلامی، ۷۹.
۱۳۹. نگرش‌های انتقادی معاصر و قرآن، محمد آرکون، بررسی و نقد: دکتر محمد علی رضائی اصفهانی، مجله قرآن پژوهی خاورشناسان، ش سوم.
۱۴۰. واژگان دخیل در قرآن و نقد دیدگاه‌های مستشرقان، شجاعت علی جوادی، مدرسه عالی امام خمینی علیه السلام.
۱۴۱. واژه‌های دخیل در قرآن، جفری، آرتور، ترجمه: فریدونبدره ای، توس، تهران، ۱۳۷۲ش.

فصل دوم: منابع عربی

۱۴۲. آراء المستشرقین حول القرآن، عمر بن ابراهیم رضوان، دارالطیبه، بی تا.
۱۴۳. الاستشراق اهدافه ووسائله، محمد فتح الله زیادی
۱۴۴. الاستشراق تاریخه واهدافه، شبهات المستشرقین ضد الاسلام، احمد شلیبی
۱۴۵. الاستشراق دراسات تحليلية تقويمية، محمد عبدالله الشرقاوی
۱۴۶. الاستشراق فی السیرة النبویة، النعیم، محمد الامین عبدالله، دراسة تاريخية لأراء وات - بروکلیمان - فلهاوزن، المعهد العالمی للفکر الاسلامی، ویرجینیا، آمریکا ۱۴۱۷.
۱۴۷. الاستشراق فی الفکر الاسلامی المعاصر، شرقاوی، محمد عبدالله، دارالفکر العربی قاهره [بی تا].
۱۴۸. الاستشراق فی الفن الرومانسی الفرنسی، بیطار، زینات، المجلس الوطنی للثقافة، کویت ۱۹۹۲.
۱۴۹. الاستشراق فی المیزان، معالیقی، منذر، طرابلس، المكتب الاسلامی، بیروت، [بی تا].

۱۵۰. الاستشراق والتاریخ الاسلامی، فوزی، فاروق عمر، الأهلیة للنشر، اردن ۱۹۹۸ م.
۱۵۱. الاستشراق والخلفیه الفکریه، حمدی زقزوق، محمود، قاهره، دارالمنار، ۱۴۰۹ هـ. ق .
۱۵۲. الاستشراق والخلیفة الفکرية للصراع الحضاری، زقزوق، محمود، کتاب الامة، قطر، مكتبة الرسالة، بیروت ۱۴۰۵.
۱۵۳. الاستشراق والدراسات الاسلامیه، نملة، علی بن ابراهیم الحمد، مكتبة التوبة، ریاض ۱۴۱۸.
۱۵۴. الاستشراق والقرآن العظیم، محمد خلیفه
۱۵۵. الاستشراق والمستشرقون ما لهم وما علیهم، سباعی، مصطفی، بیروت، دارالوراق، ۱۴۲۲ هـ ق
۱۵۶. الاستشراق والمستشرقون، سباعی، مصطفی، ما لهم وعلیهم، المكتب الاسلامی، بیروت ۱۴۰۵.
۱۵۷. الاستشراق والمستشرقون، عدنان محمد وزان، بی نا، بی تا.
۱۵۸. الاستشراق، فیومی، محمد ابراهیم، رسالة استعمار تطور الصراع الغربی مع الاسلام، دارالفکر العربی، قاهره ۱۴۱۳.
۱۵۹. الاستشراق، مجافانه لتاریخ الامة الاسلامیه وثقافتها، جندی، انور، مجلة المنهل، ج ۵۰، ش ۴۷۱.
۱۶۰. الاستشراق، نشأته وتطوره واهدافه، اسحق موسی حسینی
۱۶۱. الاسلام والاستشراق، زهر الدین، صالح، دارالندوة، لبنان ۱۴۱۳.
۱۶۲. الاسلام والمسیحیة فی العالم المعاصر، وات، مونتجمری (مونتگمری)، تعریب دکتر عبدالرحمن عبدالله الشیخ، الهیئة المصریة، قاهره، ۱۹۹۸.
۱۶۳. الاسلام، عقیده وسیاسة، رودنسون، ماکسیم، تعریب اسعد صقر، عطیه، بیروت، ۱۹۹۶.

١٦٤. الاسلاميات بين كتابات المستشرقين والباحثين المسلمين، ندوى، ابوالحسن، مؤسسة الرسالة، بيروت ١٤٠٥.
١٦٥. اسهامات المستشرقين فى نشر التراث العربى الاسلامى، نملة، على بن ابراهيم الحمد، مكتبة الملك فهد، ١٤١٧.
١٦٦. اضواء على مواقف المستشرقين والمبشرين، شوقى ابوخليل، جمعية الدعوة الاسلامية العالمية، ١٩٦٩ ج دوم.
١٦٧. الاعتذار محمد والقرآن، ديون پورت، جان، تعريب: عباس الخليلى، اقبال، تهران ١٣٣٥.
١٦٨. الاسلام فى مواجهة الاستشراق العالمى، مطعنى، عبدالعظيم، دارالوفاء، بيروت، ١٤٠٧.
١٦٩. اهدافه ووسائله، زيارى، محمد فتح الله الاستشراق، دارقتيه، بيروت ٢٠٠٢.
١٧٠. تاريخ القرآن، نولدكه، دارالنشر جورج ألمز، ترجمه جورج تامر با همكارى سيده عبلة معلوف و...، طبع اول، بيروت، ٢٠٠٤.
١٧١. تاريخ اليهود فى بلادالعرب، اسراييل ولفنسون، مؤسسة النشر، قاهره، ١٩٢٧م.
١٧٢. تاريخ حركة الاستشراق، فوك، يوهان، الدراسات العربية و الاسلامية فى اوروبا حتى بداية القرن العشرين، تعريب: عمر لطفى العالم، دارقتيه، دمشق، ١٤١٧.
١٧٣. تاريخ حركة الاستشراق، فوك، يوهان، الدراسات العربية و الاسلامية فى اوروبا حتى بداية القرن العشرين، تعريب: عمر لطفى العالم، دارقتيه، دمشق ١٤١٧.
١٧٤. التبشير والاستشراق، عزت اسماعيل، محمد، احقاد على النبى محمد ﷺ وبلاد الاسلام، اطهطاوى. الزهراء، قاهره ١٤١١.
١٧٥. تحقيق Vollers متلمس، ديوان، [تصحيح و ترجمه به ألمانى از كارل فُلرز، لايبزيك، ١٩٠٣، چاپ جديد: تحقيق حسن كامل الصيرافى، در مجلة معهد المخطوطات العربية، قاهره، سال چهاردهم، ١٩٧٠م / ١٣٩٠ق، ص ١ - ٥٥٩. (م).]

۱۷۶. التراث العربی و المستشرقون، آلوسی، عادل، دارالفکر، قاهره، ۲۰۰۱.
۱۷۷. تفصیل آیات القرآن الکریم، لابوم، ژول، تعریب محمد فؤاد عبدالباقی، کتابفروشی اسلامیة، تهران ۱۳۳۵.
۱۷۸. الثقافة الاسلامیة والثقافة الغربیة، الأخذ والعطاء، آکادمی کشور مغرب، ۱۴۱۲.
۱۷۹. حوا والخطیئه فی التوراة والانجیل والقرآن، د، فنتت مسیله، موسسه معارف، بیروت، بی تا.
۱۸۰. دایرةالمعارف الاسلامیة، جمعی از مستشرقان، دارالمعرفه، بیروت، بی تا.
۱۸۱. دراسات استشرافیة وحضاریة، النمله، علی ابن ابراهیم، جامعة الامام محمد بن سعود، الاسلامیة - المدینة المنوره، ۱۴۱۳هـ ق.
۱۸۲. دراسات الستشرافیة وحضاریة، العرفی، محمد بن سالم، نشریه کلیة الدعوة، مرکز الدراسات الاستشرافیة والحضاریة، مدینة منوره، دانشگاه محمد بن سعود، ۱۴۱۳.
۱۸۳. الدراسات العربیة والاسلامیة فی الجامعات الالمانیة، بارت، رودی، تعریب دکتر مصطفی ماهر، دارالکتب العربی، قاهره ۱۹۶۷.
۱۸۴. دراسة عن ظهور الكتاب العربی ونفائس الكتب العربیاً التي طبعت فی الغرب، آلوسی، عادل، دارالفکر العربی، بیروت ۱۴۲۲.
۱۸۵. دفاع عن العقیدة والشریعة ضد مطاعن المستشرقین، غزالی، محمد، نهضة مصر للطباعة، قاهره ۱۹۹۹.
۱۸۶. الدفاع عن المسیحیة فی الانجیل، حداد، الارشمند ریت یوسف دره، بحسب مرقس، منشورات المکتبة البولیتة، بیروت ۱۹۸۸.
۱۸۷. دفاع عن محمد ضد المنتقصین من قدره، عبدالرحمن بدوی
۱۸۸. الرسول فی کتابات المستشرقین، حمدان، نذیر، دارالمنار للنشر، جده ۱۴۰۶.
۱۸۹. سکولوجیة القصة فی القرآن، تهامی نقره: شركة التونسیه، الجزائر ۱۹۷۴.
۱۹۰. سموم الاستشراق والمستشرقین فی العلوم الاسلامیة، انورالجندی

۱۹۱. سيرالاستشراق و التبشير، جنيد، محمد، قراءة تاريخية موجزة، دارقباة للطباعة والنشر، قاهره، ۱۹۹۹.
۱۹۲. شبهات حول القرآن وتفنيدها، غازى، عناية، دارمكتبة الهلال، بيروت، ۱۹۹۶، ج اول.
۱۹۳. طبقات المستشرقين، صالح حمدان، عبدالحميد، مكتبة مدبولى، لىبى [بى تا].
۱۹۴. طبقات، ابن سعد، محمد، تحقيق Sachau و ديگران [با همكارى بروكلمان، هورويتس، لىپرت، مايسنر، ميتوخ، شوالى، و سترستن، ۸ جلد، لايدن، ۱۹۰۴ - ۱۹۱۷، ج ۹، فهرستها، ۱۹۲۱ م. (م)].
۱۹۵. الظاهرة الاستشراقية و اثرها على الدراسات الاسلاميه (۲ جلد)، الحاج، ساسى سالم، مركز دراسات العالم الاسلامى، لىبى ۱۹۹۱.
۱۹۶. العقيدة والشريعة فى الاسلام، گلدزيهر، محمد يوسف موسى و ديگران، دارالرائد العربى، بيروت، ۱۹۹۲ م.
۱۹۷. غرب شناسى، مركز بازشناسى اسلام و ايران، توحيد فام، محمد، انتشارات باز، تهران، ۱۳۸۲.
۱۹۸. الفكر الاستشراقى، تاريخه و تقويمه، دمنوقى، محمود، دارالوفاء، مؤسسة التوحيد، بيروت ۱۴۱۶.
۱۹۹. القرآن دعوة النصرانية، درة الحداد، يوسف، منشورات المكتبة البولسيه، بيروت، ۱۹۸۶ م، ج دوم.
۲۰۰. القرآن و الكتاب، يوسف دره حداد، بى نا، ۲۰۰۴ م.
۲۰۱. القرآن الكريم من منظور الاستشراقية، محمد محمد، ابوليله، دارالنشر لجماعات، ۱۴۲۳ هـ - ۲۰۰۲ م، ج اول.
۲۰۲. القراءات فى نظر المستشرقين والملحدين، عبدالغنى القاضى، عبدالفتاح، مكتبة الدار، مدينه، بى تا.
۲۰۳. قضايا فى نقد العقل الدينى، كيف نفهم الاسلام اليوم، چ ۱۹۹۸، بيروت.

۲۰۴. قضايا قرآنيه فى الموسوعة البريتانيا، فضل حسن عباس، دارالبشير، عمان، ۱۴۰۸ ق، ط اول.
۲۰۵. الكامل فى التاريخ، ابن اثير، عزالدين ابوالحسن على، = Chronicon، تحقيق C[arl]. J[uhans]. Tornberg، ۱۴ جلد، لايدن، ۱۸۵۱ - ۱۸۷۱.
۲۰۶. المبانى = كتاب المبانى لنظم المعانى، مخطوط Wetzstein I 94 [اين كتاب را بعدها آرتور جفرى در اين اثر خود به همراه مقدمه ابن عطية بر تفسير المُحرر الوجيز به چاپ رسانيد: مقدمتان فى علوم القرآن، تصحيح آرتور جفرى، قاهره، مكتبة الخانجى، ۱۳۷۴ق / ۱۹۵۴م. (م)].
۲۰۷. محمد ازمة الاستشراق الحديث والمعاصر، خليفه حسن، جامعة الامام محمد بن سعود، رياض ۲۰۰۰ م.
۲۰۸. محمد ﷺ فى المدينة، وات، مونتجمرى (مونتجمرى)، شعبان بركات، منشورات المكتبة العصرية، بيروت [بى تا].
۲۰۹. المذاهب الاسلامية فى تفسير القرآن، تسيهر، اجتس جولد، تعريب على حسن عبدالقادر، لندن، ۱۹۴۴ ومطبعة العلوم، ۱۹۹۴.
۲۱۰. مذاهب التفسير الاسلامى، گلدزيهر، تعريب: عبدالحليم نجار، قاهره، مكتب الخانجى، ۱۳۷۴ ق.
۲۱۱. مذاهب التفسير الاسلامى والعقيدة والشريعة فى الاسلام طبقات المستشرقين، عبدالحميد صالح حمدان.
۲۱۲. مذاهب التفسير الاسلامى، تسيهر، جولد، ترجمه: دكتور عبدالحليم النجار، دارمكتبة هلال، [بى تا].
۲۱۳. المستشرقون الناطقون بالانجليزية، طيباوى، عبداللطيف، ترجمه: دكتور قاسم السامرايى، جامعة الامام محمد بن سعود، رياض ۱۴۱۱.

٢١٤. المستشرقون و القرآن الكريم، محمد امين حسن محمد بنى عامر، دارالأمل للنشر والتوزيع، ٢٠٠٤.
٢١٥. المستشرقون و القرآن، سلسلة دعوة الحق لرابطة العالم الاسلامى، لطفى، مكة، ١٩٩٠.
٢١٦. المستشرقون والاسلام، قطب، محمد، مكتبة وهبة، قاهره ١٩٩٩.
٢١٧. المستشرقون والتنصير، نملة، على بن ابراهيم الحمد، مكتبة التوبه، رياض ١٤١٨.
٢١٨. المستشرقون والدراسات القرآنيه، على الصغير، محمد حسين، دارالمورخ العربى، بيروت، ١٤٢٠ هـ.ق.
٢١٩. المستشرقون والقرآن، عالم لطفى.
٢٢٠. المستشرقون والقرآن، عالم، لطفى، دارساً نقدياً لمناهج المستشرقين.
٢٢١. المستشرقون والقرآن، عبدالعال، اسماعيل سالم، سلسلة دعوة الحق لرابطة العالم الاسلامى، مكة ١٩٩٠.
٢٢٢. المستشرقون وترجمه القرآن الكريم، البنداق، محمد صالح، منشورات دارالآفاق الجديده، بيروت، ١٤٠٣.
٢٢٣. المستشرقون وشبهاتهم حول القرآن، محمد باقر حكيم، مؤسسة الاعلمى للمطبوعات، بيروت، ١٤٠٥ ق.
٢٢٤. المستشرقون ومن تابعهم وموقفهم من ثبات الشريعة، سفيانى، عابد بن محمد، دارالمنابره، جده ١٤١٢.
٢٢٥. المستشرقون، العقيقى، نجيب (١٩٦٥)، ٣ ج، قاهره: دارالمعارف.
٢٢٦. المصاحف، عبدالله بن ابى داود سليمان بن أشعث السجستانى، تصحيح: آرتور جفرى، طبع مصر ١٩٣٦ م.
٢٢٧. مصادر قرآن، نولدكه، تئودور، ويراسته ابن وراق، ١٩٩٨.
٢٢٨. مقالات وبحوث حول الاستشراق والمستشرقين، ندوى، ابوالحسن، دار ابن كثير، بيروت ٢٠٠٢.

۲۲۹. مقدمتان فی علوم القرآن، جفری، آرتور، مكتبة الخانجي، قاهره ۱۳۹۲.
۲۳۰. من آفاق الاستشراق الامريكى المعاصر، مطبقاتى، مازن صالح، مكتبة ابن القيم، مدينه منوره، ۱۴۰۹.
۲۳۱. من افتراءات المستشرقين على الاصول العقديه فى الاسلام، فؤاد عبدالمنعم، مكتبة العبيطان، رياض، ۲۰۰۱ م.
۲۳۲. المنهج فى كتابات الغربين عن التاريخ الاسلامى، الدير، محمد عبدالعظيم، كتاب الامة، رياسة المحاكم الشرعيه، قطر ۱۴۱۱.
۲۳۳. موسوعة المستشرقين، عبدالرحمان بدوى
۲۳۴. موقف من الاستشراق ام حرب على طيف، صاغيه، حازم، ثقافات الخمينية، دار الجديد، بيروت ۱۹۹۵.
۲۳۵. نظرة الغرب الى الاسلام فى القرون الوسطى، ساذرن، تعريب دكتور على فهمى، مكتبة الفكر لىبى.
۲۳۶. نقد الخطاب الاستشراقى، العاج، ساسى سالم، دارالمدار الاسلامية، طرابلس، دارالفكر، بيروت و دمشق، ۲۰۰۲.
۲۳۷. الوحي القرآنى فى المنظور الاستشراقى و نقده، محمود ماضى، دارالدعوة، المدينة المنورة، ۱۴۲۲ ق / ۲۰۰۱ م، ط ۲.
۲۳۸. وحى الله حقايقه وفضائحه فى الكتاب والسنة نقض مزاعم المستشرقين، حسن ضياء الدين عثر

سوم: منابع لاتین

۲۳۹. اخلاق واقتصاد، اس. ان اچ. نقوى، تركيبى اسلامى، لاىستر، ۱۹۸۱ م.
۲۴۰. آراى اقتصادى ابن تيميه، اى. اى. اصلاحى، لاىستر، ۱۹۸۸ م.
۲۴۱. اسلام و چالش اقتصادى، ام. يو. چاپرا، هرنندن، ۱۹۹۵ م.
۲۴۲. اصول [تعاليم] اقتصادى اسلام، ام، آيحق، هرنندن ۱۹۹۶ م.

۲۴۳. اصول اقتصادی سیاسی اسلامی، ام.ای. پدري، پرسش [تحقیقی] روش‌شناختی، نیویورک، ۱۹۹۲ م.
۲۴۴. ایده بت پرستی و پیدایش اسلام، جی. آر.هاوتینگ، چ ۱۹۹۹، کمبریج.
۲۴۵. به سوی فهم قرآن، اس. ای. مودودی، لایستر، ۱۹۸۸.
۲۴۶. پژوهش‌های نوین در باب تألیف و تفسیر قرآن، هرشفلد، هارتویگ، ۱۹۰۲ م.
۲۴۷. پیام قرآن، ام. اسد، گیبز القار، ۱۹۸۰ م.
۲۴۸. پیدایش تفسیر در اوایل اسلام، ریچموند.
۲۴۹. التاریخ، طبری، ابوجعفر محمد بن جریر، تحقیق M.J. de Goeje، لایدن، ۱۸۷۹ به بعد [Annales] quod scripsit Abū Djafar M. b. Djarīr al-T. تصحیح ذخویه، ۳ دوره، لایدن، ۱۸۷۹ - ۱۸۹۸. (م).]
۲۵۰. تعالیم اقتصادی [حضرت] محمد پیامبر ﷺ، ام. اف. خان، اسلام آباد، ۱۹۸۹ م.
۲۵۱. دایرةالمعارف قرآن، جین دمن مک اولیف، : Encyclopedia of the quran Gane Dammen Mc Auliffre
۲۵۲. دین و فرهنگ در اسلام کلاسیک، ابن عقیل، ادینبورگ، چ ۱۹۹۷.
۲۵۳. ساختارهای ادبی معنای دینی در قرآن، ریچموند.
۲۵۴. طوسی، فهرست، (Tusy's list of Shy'ah Books)، تحقیق: آ. اشپرنگر، کلکته، ۱۸۵۳.
۲۵۵. علوم اجتماعی در اسلام، محمد آرکون، پاریس، چ ۱۹۹۸.
۲۵۶. قرآن و مفسران، محمود ایوب، نیویورک، چ ۱۹۸۴.
۲۵۷. کتاب مقدس و تفسیر در اوایل دوره شیعه امامی، میرمحمد باراشر، لایدن، چ ۱۹۹۹.
۲۵۸. کشف [تبیین] قرآن، رابین سون، بروکفیلد، چ ۱۹۹۹.
۲۵۹. مهندسی نظام‌های محیطی اسلامی، اس. ریلیو. ای، حسینی، لندن، ۱۹۸۰.
۲۶۰. نقدی بر خاستگاه‌ها [اصول] تفکر اقتصادی اسلامی، اسید، لایدن، ۱۹۹۵ م.
261. Weil, G[ustav (übers.)]. Das Leben Muhammeds, Stuttgart, 1864.
262. [Flügel, Gustav. (Hrsg.), Corani textus arabicus ad fidem

librorum manuscriptorum et impressorum et ad praecipuorum interpretum lectiones et auctoritatem recensuit indicesque triginta sectionum et suratarum addidit Gustavus Flügel, Leipzig, 1834; zweite Auflage, 1842; dritte Auflage, 1858.]

263. [Geyer, Rudolf. "Gedichte und Fragmente des Aus ibn Hajar", gesammelt, herausgegeben und übersetzt von R. Geyer, in SBÖAW, philos... hist. Cl. (Wien), Bd. 126, Abh. 13 (1892) S. 1-107.]

264. [Kazem _ Beg, Mirza Alexander. « Observations sur le "Chapitre inconnu du Coran", publié et traduit par M. Garcin de Tassy.» Journal Asiatique 4e sér., 2 (1843).

265. [Kosegarten, Johann Gottfried, The Hudsailian poems, contained in the manuscripts of Leiden, edited in Arabic and translated with annotations by J.G. Kosegarten. Vol. 1, containing the first part of the Arabic text, London, 1854; reprint, Hildesheim, 1984.]

266. Courville, Mathieu, the Next Step in Studying Religion, Continuum International Publishing Group, Uk, 2007.

267. Herling, Bradly, Study on Religion 1, continuum International Publishing Group, UK, 2007.

268. Carrette Jeremy, Religion and Critical Psychology, Ruutledge Publication, US, 2007.

269. The Encyclopedia of Religion, Vol. 12, New York: Macmillan publishing company, 1993.

270. Wansbrough, John, Quranic Studis, Prometheus Books, Us, 2002.

271. Hartwig Hirschfeld: New Researches of the Qoran , Londen, Royal Asiatis Society, 1902

272. Young, Caroline, Spirituality and Health, J&B Publication, US, 2003.

273. Brockopp, Jonathan, Slaves and Slavery, Encyclopadia of the Quran.

274. Brockopp, Jonathan, Concubines, Encyclopadia of the Quran.

275. Motzki, Harald, *Bridewealth, Encyclopaedia of the Quran*.
276. Mc Auliffe, Jane Dammen, Fatima, *Encyclopaedia of the Quran*.
277. Clercke, Peter, *New religions in the Global Perspectives*, Rutledge Publication, UK, 2006.
278. Abulfedae *Annales Moslemici arab. et lat. op. stud. J.J. Reiskii*, ed. J.G. Chr. Adler, Copenhagen, 1789 – 1794.(م).].)
279. Aisha Abd al – Rahman (= Bint al – shati), *Maqal fi L _ insane*.
280. AL – KURAN, A. T. WELCH; *THE ENCYCLOPAEDIA OF ISLAM*, 1986.
281. *An Apology for Mohammad and Quran* پژوهشی در باب محمد و قرآن، جان دیون پورت
282. Angelika neuwirth, *Encyclopaedia of the Quran, v.2 . Form AND structure of the Quran*.
283. Avbervy, E. Beek *Eine christliche Parallel Zuden ParadiesJung frauen des korans*, in *orientalia christiana periadica* 14(1948), id, *Les houris du. coranet Ephremle syrien*, in *mideo* 6 (1959-61).
284. Birt, Th. *Kritik und Hermeneutik nebst Abriß des antiken Buchwesens*, 1913.
285. Büttner, C.G. *Suaheli – Schriftstücke in arabischer Schrift*, Berlin, 1892.
286. Caetani, L[eone]. *Annali dell'Islām*, Milano, 1905 – 1912.
287. Caetani, L[eone]. *Chronographia Islamica*.
288. Charles j. Adams; *the encyclopedia of religion, vol. 12*, new york; macmillan publishing company, 1993.
289. *Chronology and the quran*, gerhard bowering, *encyclopaedia of quran*, leiden, 2002.
290. Daniel A. Madigan, *Revelation and inspiration*, in: *Encyclopedia of Quran*, General Editor: Jane Dammen McAuliffe, Leiden-Boston.
291. de Sacy, [Antoine Isaac] S[ilvestre]. *Notices et Extraits des*

- manuscripts de la Bibliothèque Impériale, VII (1810), IX (1813).
292. Dictionary of Beliefs and Religions, wordsworth References, See: Peter Abelard;
293. E ssays in honor of maruin H. Pope, Guilford, ct 1987, 247-54, s. salin, Lavie future selonle coran, Paris 1971, Wensinck, concordance.
294. E.Berthels, Die paradiesischen Jungfrann (Huris)im Islam, in islamica.i (1925).
295. Einleitung in den Koran: System der koranischen Theologie, Münster, 1895.
296. Encyclopeadia of the Goran jan Dammen Macauliffe 'Leiden' 2000.
297. Flügel, G[ustav]. Die grammatischen Schulen der Araber, 1862.
298. Fraenkel, S[iegmund]. Aramäische Fremdwörter: de vocabulis in antiquis Arabum carminibus et in Corano peregrinis, Dissert. Lugdun. Bat., 1880.
299. G.H.A.Guynboll, “Hadith And The Quran” , Encyclopadia Of Quran.
300. Gardthausen, V. Griechische Paläographie, Iii (1911).
301. Geiger, [Abraham.] Wissenschaftl. Zeitschrift für jüdische Theologie, Bd. II.
302. Geschet des Quran تاریخ قرآن، تئودور نولدکه
303. Goldziher, I[gnaz]. Deutsche Literaturzeitung, 1906.
304. Goldziher, I[gnaz]. Muhammedanische Studien.
305. Grimme, H[Ubert]. Muhammed, I. Teil, Das Leben, Münster, 1892.
306. Harold Kincaid, Positivism in social sciences, in: Routledge Encyclopedia of philosophy, General editor Edward Craig, Landon and New York.
307. Ibn Wādih (Ahmad b. abī Ja‘qūb alAbbāsi), Historiae, ed. M. Th. Houtsma, 2 Bde., Leiden, 1883.

308. Introduction to the Quran درآمدی بر قرآن، ریچارد بل
309. Introduction TO THE Quran, RICHARD BELL, LONDON, 1953.
310. J. Jensen, Revelation, The Catholic Encyclopaedia, New York: Robert Appleton co,
311. J. macdonald, islamic eschatology, vl. Paradise, in islamic studies 5 (1966).
312. Jacob, G[eorge]. Studien in arabischen Dichtern, III, [Heft III, Das Leben der vorislamischen Beduinen, Berlin, 1895. Nachdruck, Hildesheim, 1967].
313. James Alfred Martin, Religious experiences, in: The encyclopedia of religion, Editor in chief: Mircea Eliade, Macmillan Publishing Co. New York.
314. John burton. The collection of the quran. Encyclopaedia of the quran.
315. Journal Asiatique, Dec. 1843. > Kazem _ Beg.
316. Lammens, H[enry]. Fātima et les filles des Mahomet, notes critiques pour l'étude de la Sīra, Rom, 1912.
317. M. Jarrar, The martyrdom of passionate lovers. Holy war as a sacred wedding, in A. Neuwirth et al. (eds).
318. Margot Badran, Feminism and the Quran Encyclopadia of the Quran V: 2, P. 199.
319. Materials for the history of the text of the Quran مطالبی در زمینه
- تاریخ متن قرآن، آرتور جفری
320. McAuliffe (ed), The combridge Companion to the Quran (Cambridge: Cambridge University Press, 2006).
321. Mémoires présentés par divers savants à l'Académie royale des inscriptions et belles – letters de l'Anstitut de France.(م)]

322. Mohammad and Quran محمد و قرآن رودی پارت
323. Mohammad and the Rise of Islam محمد و طلوع اسلام، مارگیلیوٹ
324. Mohammad at Mecca محمد در مکه، وات
325. Mohammad at Medina محمد در مدینه، وات
326. Motzki, Harald, Marriage and Divorce, Encyclopaedia of the Quran P. 276.
327. Muir, [Sir] W[illiam]. The Life of Mahomet, 4 Bde., London, 1857 - 61; 2. Aufl., London, 1876; 3. Aufl., 1894. Auszug in 1 Band von T.H. Wier, Edinburgh, 1912.
328. Myths, historical archetypes and symbolic figures in Arabic literature. Towards a new hermeneutic approach, Beirut 1998, 87-121. jeffry, for vocab, masari al- ushshaq, in al- Abhath 41 (1993), 27-121. D. kunstiinger, Die namen and und freuden des kuranischen Paradieses, in Bsoas 6 (1930-32)
329. Nasr Hamid Abu zayd, Mafhum al – nass. Dirasa fi ulum al – Quran, Bcirut 1990. مفهوم النص: دراسة في علوم القرآن از نصر حامد ابوزید، بیروت: ۱۹۹۰.
330. Nöldeke, Th[eodor]. Neue Beiträge zur semitischen Sprachwissenschaft, 1910.
331. Noldeke, The Koran, the origins of the Koran, edited by ibn Warraq, 1998.
332. Notices et Extraits > de Sacy, S.
333. Oxford Advanced Learner's Dictionary – 1999.
334. Quranic Studies بررسی‌ها و مطالعات قرآنی، جان ونزبرو
335. Review of Quranic studies مروری بر مطالعات قرآنی، ویلیام گراهام
336. Review of the collection of the Quran مروری بر جمع قرآن، جان ونزبرو

337. Roded, Ruth, Women and the Quran, Encyclopaedia of the Quran, P. 523.
338. Rosental Reflection on love in paradise, in J.H. maks and R.M. Good ceds), lave and death in the ancient Neare Est.
339. Ruete, Emily. Memoire einer arabischen Prinzessin, 4. A., Berlin, 1886.
340. Shari Lowin, Revision And Alteration, Encyclopaedia Of Quran.
341. Sprenger, A[loys]. Das Leben und Lehre des Mohammad, Berlin, 1869.
342. Sprenger, A[loys]. Life of Mohammad, Allahabad, 1851.
343. Strack, H. L. Einleitung in den Talmud, 4. Aufl. 1908.
344. Studies in Arabic Literary papyra: Quranic Commentary and Tradition Abbot, Nabbia تفسیر قرآن و حدیث، ابوت نبینا
345. T. Andrae, Mohammad, sein Leben Und sien Glaube, stockholm 1917.
346. the Comedy of DANTE-HEL. Penguin.
347. The Covenant in the Quran, by Abd al-karim Biazar. Tehran. Daftar Nashre Farhang Islami. 1360.
348. the Encyclopeadiq Amricana 1 –Newyork. Checago. Washington – 1963.
349. The Encyclopedia of Islam دایرةالمعارف اسلام
350. The Encyclopedia of Religion and Ethics دایرةالمعارف دین و اخلاق
351. The life of Mahomet, Dermenghem زندگی [حضرت] محمد — درمگنام
352. The origins of the Quran, Noldeke مصادد قرآن — تئودور نولدکه
353. The Quran, Rodwell قرآن، رودول
354. The Quran'its composition and Teaching قرآن، تألیف و تعلیم آن،

ویلیام مویر

355. Toshihiko Izutsu, God and Man in the Qur'an: Semantics of the Qur'anic Weltanschauung (Tokyo: Keio University, 1964).

356. Vollers, [Karl.] Volkssprache und Schriftsprache im alten Arabien, Strassburg, 1906.

357. Webster's Encyclopaedic un abridged Dictionary of the English Language by Donald Bener.

358. Weil, G[ustav]. Geschichte der Chalifen, 3 Bd., Mannheim, 1846 – 1851.

359. Wellhausen, Julius. Muhammed in Medina, Berlin, 1882.

360. Wellhausen, Julius. Prolegomena zur ältesten Geschichte des Islam, 1899.

361. Wellhausen, Julius. Reste arabischen Heidentum, 1. Aufl. 1887; 2. Aufl. 1897.

362. Wellhausen, Julius. Skizzen und Vorarbeiten, Heft IV, Berlin, 1889.

363. William P. Alston, "Religious experience" in: Routledge Encyclopedia of Philosophy, Edited by: Edward Craig, Routledge, London and New York, 1998.